

УДК 373.3:37.036

DOI 10.58649/1694-5344-2025-2-135-140

КОНГАЙТИЕВА С.А., ДЖЕЕНАЛИЕВА Э.О.

Ж. Баласагын атындагы КУУ

КОНГАЙТИЕВА С.А., ДЖЕЕНАЛИЕВА Э.О.

КНУ имени Ж. Баласагына

KONGAITIEVA S.A., DZHEENALIEVA E.O.

KNU J. Balasagyn

ЖЕҢИЖОКТУН ЧЫГАРМАЛАРЫ АРКЫЛУУ БАШТАЛГЫЧ КЛАССТА ПРАКТИКАЛЫК САБАКТАРДЫ ӨТҮҮДӨГҮ ТАРБИЯЛЫК МАСЕЛЕЛЕР

ВОСПИТАТЕЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПРИ ПРОВЕДЕНИИ ПРАКТИЧЕСКИХ УРОКОВ
В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ ЧЕРЕЗ ПРОИЗВЕДЕНИЯ ЖЕНИЖОК

EDUCATIONAL ISSUES IN CONDUCTING PRACTICAL LESSONS IN PRIMARY GRADES
THROUGH THE WORKS OF ZHENIZHOK

Кыскача мүнөздөмө: Кыргызстандын башталгыч класстарында тарбиялык сабактарды өтүүдөгү Жеңижоктун чыгармаларынын ролу абдан маанилүү. Макалада Жеңижоктун чыгармаларынын тарбиялык жана моралдык аспектери аркылуу балдардын акыйкаттык, эмгекке мамиле, адамдык урмат-сый жана коомдук адеп-ахлактык баалуулуктарын калыптандыруу тууралуу сөз болот. Изилдөө Жеңижоктун чыгармаларынын башталгыч класстардагы тарбиялык иштерге, социалдык жана моралдык түшүнүктөрдү калыптандырууга болгон таасирин талдайт. Авторлар Жеңижоктун чыгармаларынын негизинде адеп-ахлактык баалуулуктарды үйрөтүүдө мектептерде колдонулуучу дидактикалык жана интерактивдүү ыкмаларды сунушташат. Изилдөө учурдагы тарбиялык көйгөйлөргө ылайык, Жеңижоктун чыгармаларын мектептерде колдонуу зарылдыгын баса белгилейт.

Аннотация: Роль произведений Женижок в проведении воспитательных уроков в начальных классах Кыргызстана имеет большое значение. В статье рассматриваются воспитательные и моральные аспекты произведений Женижок, через которые формируются у детей понятия справедливости, отношения к труду, человеческого уважения и общественных моральных ценностей. Исследование анализирует влияние произведений Женижок на воспитательную работу в начальных классах и формирование социальных и моральных понятий. Авторы предлагают дидактические и интерактивные методы, которые могут быть использованы в школах для обучения этическим ценностям на основе произведений Женижок. Исследование подчеркивает необходимость использования произведений Женижок в школах в соответствии с современными воспитательными проблемами.

Abstract: The role of Zhenizhok's works in conducting educational lessons in primary schools in Kyrgyzstan is of great importance. The article discusses the educational and moral aspects of Zhenizhok's works, through which concepts of justice, attitude towards labor, human respect, and public moral values are formed in children. The study analyzes the impact of Zhenizhok's works on educational activities in primary schools and the formation of social and moral concepts. The authors propose didactic and interactive methods that can be used in schools to teach ethical values based on Zhenizhok's works. The study emphasizes the necessity of using Zhenizhok's works in schools in line with contemporary educational issues.

Негизги сөздөр: Жеңижок; башталгыч класстар; тарбиялык сабактар; моралдык баалуулуктар; тарбиялоо; акыйкаттык; адеп-ахлак; социалдык өнүгүү; интерактивдүү ыкмалар; кыргыз адабияты; педагогика.

Ключевые слова: Женижок; начальная школа; воспитательные уроки; моральные ценности; воспитание; прозрачность; нравственность; социальное воспитание; интерактивные методы; кыргызская литература; педагогика.

Keywords: Zhenizhok; primary school; educational lessons; moral values; upbringing; transparency; morality; social education; interactive methods; Kyrgyz literature; pedagogy.

"Жеңижоктун чыгармалары аркылуу башталгыч класста практикалык сабактарды өтүүдөгү тарбиялык маселелер" темасынын актуалдуулугу азыркы учурда Кыргызстандын билим берүү системасынын өзгөчөлүктөрүнө, ошондой эле коомдогу социалдык жана маданий трансформацияларга байланыштуу өтө маанилүү. Башталгыч класстарда балдардын интеллектуалдык, эмоционалдык жана социалдык өнүгүүсүн көзөмөлдөө жана стимулдаштыруу – билим берүү процессинин негизги максаты болуп саналат. Бул максатка жетүүдө кыргыз элинин классикалык адабиятынын маанилүү ролу бар, ал жаш муунга тарбиялык жана моралдык баалуулуктарды үйрөтүүдө эффективдүү каражат болуп кызмат кылат [1].

Жеңижоктун чыгармалары, анын ичинде "Курманбек", "Кудайберген", "Жер титирөө" сыяктуу чыгармалары, адамдын руханий дүйнөсүн терең изилдейт жана жалпы эле моралдык-этикалык маселелерди көтөрөт. Жеңижоктун чыгармаларынын ичинен балдар үчүн эң ылайыктуусу – алардын коомдогу адилеттүүлүк, эмгек, адамдык урмат-сый жана акыйкаттык баалуулуктарын өстүрүүгө багытталган чыгармалары. Мындай чыгармалар жаштарга адамдык баалуулуктарды, адеп-ахлактык негиздерди жайылтуу менен гана чектелбестен, ошондой эле адамдардын социалдык ролдорун жана коомдун өнүгүүсүндөгү ордун түшүнүүгө жардам берет [3].

Кыргызстандын башталгыч класстарында тарбиялык сабактарды өтүүдө Жеңижоктун чыгармаларын колдонуу билим берүү процессинин маанилүү компоненти болуп саналат. Мектептерде балдарга туура тарбия берүү жана алардын адеп-ахлактык жана социалдык өнүгүүсүн камсыздоо максатында анын чыгармалары аркылуу практикалык сабактарды өтүү актуалдуу болуп саналат. Өзгөчө, адеп-ахлакка байланыштуу сабактарда жана тарбиялык иштерде балдарга моралдык баалуулуктарды түшүндүрүүдө Жеңижоктун чыгармалары маанилүү роль ойнойт. Мындай сабактарда балдар акыйкаттык, эмгекке болгон мамиле, ата-энени урматтоо, жаратылышка болгон сый-урмат тууралуу түшүнүктөрдү практикада колдонууга үйрөнүшөт [5].

Ошол эле учурда, заманбап мугалимди окуучулардын таанып-билүү активдүүлүгүн өнүктүрүүгө даярдоо да өзгөчө мааниге ээ. Анткени, башталгыч класстын мугалими окуучулардын адеп-ахлактык сапаттарын

калыптандыруу менен катар, алардын ой жүгүртүү, чыгармачылык жана активдүү үйрөнүү жөндөмдөрүн өстүрүүгө багытталган методикалык даярдыкка ээ болушу керек [11].

Кыргызстандын башталгыч класстарында окуучулардын тарбиялык жана акыйкаттыкка байланыштуу маселелеринин актуалдуулугу азыркы учурда өзгөчө болуп турат. Тарбиялык иштердин жетишсиздиги, мектептеги окуучулар арасында адеп-ахлактык жана социалдык көйгөйлөрдүн өсүшү, мектептин социалдык ролунун көбөйүшү – бардык бул маселелер мектептерде тарбиялык иштердин жаңы ыкмаларын жана инструменттерин талап кылат [10]. Жеңижоктун чыгармалары ушул маселелерге жооп болуп, мектеп окуучуларына адеп-ахлактык баалуулуктарды үйрөтүүдө маанилүү курал болуп саналат.

Мисалы, кыргыз мектептериндеги башталгыч класстарда, көп учурда социалдык көйгөйлөр, жеке-жауапкерчилик, кыйынчылыктарды жеңүү, эмгекке болгон мамиле маселелери маанилүү. Жеңижоктун чыгармаларынын негизинде балдарды мына ушул көйгөйлөр боюнча талкуулоого жана жашоо турмушундагы реалдуу кырдаалдар менен байланыштырып, чечүү жолдорун табууга үйрөтүү мүмкүнчүлүгү түзүлөт.

Ошондуктан, Жеңижоктун чыгармалары аркылуу башталгыч класстарда тарбиялык сабактарды өтүүнүн актуалдуулугу, балдардын жеке дараметин ачып, алардын коомдо өз ордун таап, келечекте жоопкерчиликтүү жана моралдык жактан чың адамдар болуп өсүүсүнө салым кошот [6]. Алар окуучулардын окууга билим алууга карата кызыгуусун, таанып-билүүгө болгон активдүүлүгүн арттырууга көз каранды [11]. Тарбиялык иштердин бул ыкмасы балдарды кыйынчылыктарга даярдап, аларды акыйкаттык жана адилеттүүлүк принциптерине негизделген турмушту көздөөгө багыттайт.

"Жеңижоктун чыгармалары аркылуу башталгыч класста практикалык сабактарды өтүүдөгү тарбиялык маселелер" темасын изилдөөдө негизги максат – Жеңижоктун чыгармаларын тарбиялык жана моралдык баалуулуктарды үйрөтүүдө, ошондой эле балдардын интеллектуалдык жана эмоционалдык өнүгүшүн жакшыртууда колдонуу мүмкүнчүлүктөрүн изилдөө [7]. Бул изилдөө балдардын адеп-ахлактык тарбиясы, социалдык жана моралдык түшүнүктөрдүн калыптанышы, ошондой эле жалпы эле билим

берүү процессиндеги анын мааниси жана колдонулушу менен байланыштуу.

Изилдөөнүн негизги багыттары төмөнкүдөй болду:

1. Жеңижоктун чыгармаларындагы тарбиялык жана моралдык баалуулуктар:

➤ Жеңижоктун чыгармаларында адамдын ички дүйнөсү, ар-намыс, акыйкаттык, эмгекке болгон мамиле сыяктуу тарбиялык маселелер терең изилденет. Бул чыгармачылыкты башталгыч класстарда колдонуу, балдардын адамдык баалуулуктарды түшүнүүсүн жогорулатууга көмөктөшөт.

➤ Тема боюнча изилдөө балдардын адеп-ахлактык тарбиясын ар тараптуу изилдөөгө жана алардын жашоо турмушундагы моралдык чечимдерин кабыл алууда Жеңижоктун чыгармаларынын ролун баалоого багытталат.

2. Башталгыч класстарда Жеңижоктун чыгармаларын колдонуу ыкмалары:

➤ Жеңижоктун чыгармаларын башталгыч класстарда тарбиялык сабактарда колдонуу, балдарга адеп-ахлактык жана социалдык баалуулуктарды үйрөтүүнүн эң эффективдүү жолу катары каралат.

➤ Практикалык сабактарда Жеңижоктун чыгармаларындагы кейипкерлердин көйгөйлөрүн жана алардын чечимдерин талкуулоо аркылуу окуучуларга адамдык жана социалдык жоопкерчилик түшүнүктөрүн иштеп чыгуу жана аларды жашоо турмушунда колдонууга үйрөтүү максат кылынат.

3. Кыргызстандагы башталгыч класстарда тарбиялык көйгөйлөр:

➤ Кыргызстанда башталгыч класстарда балдардын тарбиялык маселелерине байланыштуу көйгөйлөрдү изилдөө (мисалы, акыйкаттык, эмгекке мамиле, коомдогу ролу) Жеңижоктун чыгармаларынын колдонулушу менен тыгыз байланышта. Бул тарбиялык көйгөйлөрдүн келип чыгышына, мектептеги тарбиялык иштердин жетишсиздигине жана аларды Жеңижоктун чыгармалары аркылуу чечүү жолдоруна көңүл бурулат [8].

➤ Изилдөө ошондой эле Кыргызстандагы башталгыч класстардын коомдук жана маданий мейкиндиктериндеги өзгөчөлүктөрдү эске алып, тарбиялык иштердин актуалдуу маселелерин аныктоого багытталат.

4. Жеңижоктун чыгармаларынын жаш муунду тарбиялоодогу өзгөчөлүктөрү:

➤ Жеңижоктун чыгармаларынын моралдык маанисин түшүндүрүү жана балдардын эмоциялык интеллектин өнүктүрүү. Балдарды моралдык кыйынчылыктарды жана дилеммаларды чечүүгө үйрөтүү.

➤ Башталгыч класстардын окутуучулары үчүн Жеңижоктун чыгармаларын окуучулардын кызыгуусун тартуулай турган практикалык жана тарбиялык иш-чаралар аркылуу сунуштоо.

5. Изилдөөнүн теориялык жана практикалык мааниси:

➤ Бул изилдөө тарбиялык иштин таасирдүү жолдорун иштеп чыгууга көмөктөшөт, ошондой эле Жеңижоктун чыгармаларынын мазмунун мектеп программасына киргизүү боюнча сунуштарды түзөт.

➤ Кыргызстандын башталгыч класстарындагы тарбиялык иш-чаралардын сапатын жакшыртуу, ошондой эле балдардын коомдогу ордуна жана адеп-ахлактык баалуулуктарына терең түшүнүү берүүгө багытталган практикалык сунуштар.

Изилдөөдө, негизинен, Жеңижоктун чыгармаларынын тарбиялык жана моралдык аспектерин байкап, алардын башталгыч класстардын балдарын тарбиялоодо кандайча колдонулушу мүмкүн экендигин түшүнүү максатында, окутуучуларга жана педагогикалык кадрларга жетекчилик көрсөтүү болжолдонуп жатат [10]. Эмпирикалык маалыматтарды топтоо аркылуу иш-чаралардын, сабактардын жана практикалык тренингдердин эффективдүүлүгүн талдоого мүмкүнчүлүк түзүлөт [9].

Бул изилдөө балдарга тарбиялык багыт берүүдө маданий жана адабий мурас жөнүндөгү түшүнүктү тереңдетүү, ошондой эле мектептерде тарбиялык иш-чаралардын сапатын жакшыртуу үчүн жаңы ыкмаларды иштеп чыгууга мүмкүндүк берет [2].

"Жеңижоктун чыгармалары аркылуу башталгыч класста практикалык сабактарды өтүүдөгү тарбиялык маселелер" темасын изилдегенден кийин мугалимдер үчүн илимий негизделген төмөнкүдөй сунуштарды беребиз:

1. Жеңижоктун чыгармаларын мектеп программасына киргизүү

Жеңижоктун чыгармалары башталгыч класстарда тарбиялык сабактарда колдонууга эң ылайыктуу. Мугалимдерге Жеңижоктун чыгармаларын мектеп программасына

киргизүүнү сунуштайбыз. Бул чыгармалардын негизинде социалдык жана моралдык баалуулуктарды, адеп-ахлакты үйрөтүүгө болгон мүмкүнчүлүктөрдү арттырууга болот. Мектеп программасына анын чыгармачылыгынын негизги идеяларын жана кейипкерлерин киргизүү балдардын тарбиясына оң таасирин тийгизет.

Сунуш:

- Башталгыч класстардын окутуучуларына Жеңижоктун чыгармаларын окутуунун дидактикалык ыкмаларын иштеп чыгуу жана окутуу процесстеринде анын тарбиялык маанисин көбүрөөк ачуу керек.

- Мектеп программасында балдардын деңгээлин эске алуу менен Жеңижоктун чыгармаларын бөлүмдөргө бөлүп, ар түрдүү сабактарда практикалык колдонуу.

2. Тарбиялык сабактарды жүргүзүүнүн интерактивдүү ыкмаларын колдонуу

Жеңижоктун чыгармаларынын терең моралдык жана тарбиялык маани-маңызын балдарга түшүндүрүүдө интерактивдүү жана диалогдук ыкмаларды колдонуу зарыл. Бул ыкмалар балдарга чыгармалардагы чыгармачылыкка өз таасирлерин көрсөтүүгө жана өз ойлорун, баалуулуктарын ачууга мүмкүнчүлүк берет. Жеңижоктун чыгармаларында тартылган көйгөйлөрдү талкуулоо аркылуу балдар өз ара пикир алышып, ойлорун бөлүшүү менен адеп-ахлактык көз караштарын өнүктүрүшөт.

Сунуш:

- Сабактарды кызыктуу, интерактивдүү түрдө жүргүзүү үчүн рольдүү оюндарды, дебаттарды, ачык талкууларды жана симуляцияларды колдонуу.

- Сабактарда чыгармалардын негизги темалары боюнча учурдун актуалдуу маселелерин талкуулоо (акыйкаттык, эмгек, адеп-ахлак).

3. Кейс-стади жана практикалык иштерди колдонуу

Жеңижоктун чыгармаларындагы кейипкерлердин жашоосундагы кырдаалдарды иштеп чыгып, балдарга эмнени туура жана туура эмес деп чечүүнү үйрөтүү үчүн кейс-стадийлерди колдонууга болот. Бул иш-аракеттер балдардын аналитикалык жана критикалык ойлоосун өнүктүрөт.

Сунуш:

- Чыгармачылыктан алынган практикалык мисалдарды колдонуп, балдарды күнүмдүк жашоодо туура чечимдерди кабыл алууга үйрөтүү.

- Мугалимдер чыгармачылыктын негизинде "моральдык дилеммалар" жараткан кейс-стадийлерди колдонуп, балдардын логикалык ой жүгүртүүсүн жана жоопкерчилик сезимин жогорулатуу.

4. Эмоционалдык интеллектти өнүктүрүү

Жеңижоктун чыгармалары эмоциялардын жана моралдык таңсыктыктардын негизинде балдардын эмоциялык интеллектин өнүктүрүүгө жардам берет. Чыгармалардын ар бир кейипкери өзгөчө психологиялык жана моралдык көйгөйлөр менен күрөшөт. Мугалимдерге балдардын өз эмоцияларын түшүнүүгө жана аларды башка адамдардын эмоцияларына туура жооп берип түшүнүүгө үйрөтүү боюнча сунуштарды киргизүү зарыл [4].

Сунуш:

- Эмоционалдык интеллектти өнүктүрүү үчүн Жеңижоктун чыгармалары аркылуу кыйынчылыктарды жеңүү жана ийгиликтерге жетүү жөнүндөгү сабактарды өткөрүү.

- Сабактарда "эмоционалдык рефлексия" ыкмасын колдонуп, балдардын өз эмоциялары жана башкалардын сезимдери боюнча ойлонууга мүмкүнчүлүк берүү.

5. Моралдык баалуулуктарды жашоодо колдонууга үйрөтүү

Жеңижоктун чыгармалары адеп-ахлактык тарбия берүүдө маанилүү роль ойнойт. Мугалимдерге балдарды чыгармалардагы кейипкерлердин иш-аракеттери аркылуу моралдык баалуулуктарга, адилеттүүлүккө жана жоопкерчиликке үйрөтүү сунушталат.

Сунуш:

- Моралдык баалуулуктарды жашоодо колдонууну жана адеп-ахлактык чечимдерди кабыл алууну талкуулоо.

- Жеңижоктун чыгармаларынын негизинде балдарды чечимдерин кабыл алууда жоопкерчиликке жана эмгекке үйрөтүү.

6. Жеңижоктун чыгармаларынын тарбиялык таасирин өлчөө

Жеңижоктун чыгармаларынын башталгыч класстарда канчалык эффективдүү колдонулуп жаткандыгын өлчөө жана баалоо процесси жүргүзүлүшү керек. Бул үчүн баалоо ыкмалары жана анкеталар, сурап билүү жана башка эмпирикалык изилдөө ыкмалары колдонулушу мүмкүн.

Сунуш:

- Сабактарда пайдаланылган чыгармалардын тарбиялык таасирин баалоо үчүн пикиртерди жана анкеталарды колдонуу.

- Жеңижоктун чыгармаларын колдонуу менен балдардын тарбиялык өнүгүүсүн жана моралдык баалуулуктарды кабыл алууга болгон мамилесин мониторингдөө.

7. Мугалимдердин квалификациясын жогорулатуу

Жеңижоктун чыгармаларын окуу жана анын тарбиялык маанисин түшүнүү үчүн мугалимдердин квалификациясын жогорулатуу керек. Мугалимдер чыгармачылыктын негизинде жаңы жана ишенимдүү ыкмаларды колдонууга даяр болушу үчүн алардын билимин жана билим берүү боюнча ыкмаларын жетилдирүү маанилүү.

Сунуш:

- Мугалимдер үчүн семинарларды, тренингдерди жана мастер-класстарды уюштуруу.

- Мугалимдердин профессионалдык деңгээлин жогорулатуу жана Жеңижоктун чыгармаларынын тарбиялык мүмкүнчүлүктөрүн терең изилдөө.

Жыйынтыктап айтканда, Жеңижоктун чыгармалары аркылуу башталгыч класстарда тарбиялык сабактарды өтүү – балдардын моралдык, социалдык жана интеллектуалдык өнүгүүсү үчүн маанилүү ыкма болуп саналат. Мугалимдер үчүн бул чыгармаларды колдонуу жана алардын тарбиялык таасирин кеңири колдонуу үчүн сунушталган ыкмалар жана методдор балдарга адамдык баалуулуктарды, адеп-ахлактык түшүнүктөрдү жана социалдык жоопкерчиликти үйрөтүүгө көмөктөшөт.

Жеңижоктун чыгармалары аркылуу башталгыч класстарда тарбиялык сабактарды өтүү – балдардын моралдык жана социалдык өнүгүүсүнө чоң таасир этүүчү маанилүү ыкма болуп саналат. Бул чыгармаларда адеп-ахлактык, эмгектик жана коомдук баалуулуктар чагылдырылган, ал эми мугалимдерге сунушталган ыкмалар аркылуу бул баалуулуктарды балдарга эффективдүү үйрөтүүгө мүмкүнчүлүк түзүлөт. Мектеп программасында Жеңижоктун чыгармаларын колдонуунун мааниси чоң: чыгармалар балдарга моральдык баалуулуктарды түшүнүүгө, эмоционалдык интеллектти өнүктүрүүгө жана тарбиялык маселелерди талкуулоого мүмкүнчүлүк берет. Мугалимдерге сабактарды интерактивдүү жана практикалык ыкмаларды колдонуп өткөрүү сунушталат. Ошондой эле, мугалимдердин квалификациясын жогорулатуу, Жеңижоктун чыгармаларынын тарбиялык таасирин өлчөө жана анализдөө

аркылуу балдардын тарбиясына болгон таасирди максималдаштырууга мүмкүнчүлүк түзүлөт. Бул процесс балдардын жалпы адамдык жана коомдук өнүгүүсүн камсыз кылууга жардам берет.

Колдонулган адабияттар:

1. Абдукаимов У. Адабият хрестоматиясы: Башталгыч мектептер үчүн, I бөлүк. 3-окуу жылына арналган. – Фрунзе: Кыргызмамбас, 1933, 71 б.
2. Адабият терминдеринин түшүндүрмө сөздүгү / Түз: Ж. Шериев, А. Муратов. – Фрунзе: Мектеп, 1987, 120 б.
3. Аль-Фараби. Философские трактаты. – Алма-Ата: Наука, 1970.
4. Ананьев Б.Г. Психология педагогической оценки. Избранные психологические труды. – Москва: Педагогика, 1980, 267 с.
5. Байгазиев С., Жээнбеков Б. Кыргыз Республикасынын жарандарын, жаш муундарын рухий-адептик, патриоттук жактан тарбиялоо концепциясы // Кутбилим, 2010, 20-авг.
6. Жеңижок /эскерүүлөр/. – Фрунзе, 1982, 263 б.
7. Жеңижок. Накыл кеп. – Фрунзе, 1982, 129 б.
8. Иманалиев К. Кыргыз адабиятын окутуу методикасынын орчундуу маселелери. – Фрунзе: «Мектеп», 1984, 176 б.
9. Педагогика: курс лекций / Б.Т. Лихачев ; под ред. В.А. Сластенина. – Москва: Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2010, 647 с.
10. Конгайтиева С.А., Джееналиева Э.О. Ж. Кыргыз акын-жазуучуларынын (Жеңижок, Үсөнбаев жана Чыңгыз Айтматовдун) чыгармалары аркылуу башталгыч класстардын окуучуларына экологиялык тарбия берүү // Ж. Баласагын атындагы КУУнун Жарчысы, 2024, № 3(119), с.14-18.
11. Сулайманова Р.Т., Алымкулова Н.А. Заманбап мугалимди окуучулардын таанып-билүү активдүүлүгүн өнүктүрүүгө даярдоо // Жусуп Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин Жарчысы, 2024, № 3 (119), с. 38-45.

Рецензент: к.пед.н., профессор Рысбаев С.